

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	10 ก.ย. 2555	43	15818	5

มรดกกล้วยชา

วัฒนธรรมการนอนล้านนา (๕)

เรื่องของบริเวณหรือห้องนอน คนล้านนาให้ความสำคัญมาตั้งแต่เด็ก อย่างเช่น “อู่” หรือเปลสำหรับเด็กนอน ในตำราโบราณมีโลกวัตถุอย่างน้อย ๒ ตำรา เช่น ตำราหนึ่ง เวลาสานอู่ ให้มัดตาอู่ที่สานจากไม้ไผ่ โดยนับขึ้นจากกันอยู่ด้านข้างว่า “ตาหลิบ” สลับกับ “ตามีน” จนถึงขอบอู่ ซึ่งจะนับให้ได้ “ตาหลิบ” เพื่อให้เด็กนอนหลับอย่างมีความสุข อีกตำราหนึ่ง เวลาสานอู่ให้สานแล้วนับตาอู่รอบปากอู่ว่า

- ตาอู่
- ตาแอ่ง
- ตาแมงแคง (อ่าน - แกง แมงมวน) ให้รู้
- ตาแสนล้านอนสบาย

นับให้ได้ “ตาแสนล้านอนสบาย” จึงหยุดสานต่อ เพื่อให้เด็กนอนหลับสบาย ไม่มีสิ่งรบกวน

ที่นอน

ฟูกนอนของชาวล้านนา โดยทั่วไปเรียกว่า “สะลี” ถ้าทำ สะลีให้ลูกโลก ต้องวัดตามโลกทั้งความกว้างและความยาว

ความกว้างของสะลี ท่านให้ใช้กำมือซ้ายขวาวางนับสลับกัน อย่าง เช่น มีโลกหนึ่งว่า “สะลีมนานั่งเท้า สามพันนางนั่งเฝ้า ผู้เฝ้าตายเพื่อทุกข์ นอนกินสุขเท่าชั่ว ก็นลงรื้อเป็นรู สาวชิงชูกันรัก มักป่วยไข้บ่มา มีของหลายเหลือที่ไว้” มีความหมายและข้อทำนายว่า

- สะลีมนานั่งเท้า (ฟูกที่พาให้เพิ่มพูนรวมกันอยู่) ดี
- สามพันนางนั่งเฝ้า (มีนางบริวารเฝ้าบรรณนิบัติมากมาย) ดี
- ผู้เฝ้าตายเพื่อทุกข์ (แก่ตายเพราะยากไร้) ไม่ดี
- นอนกินสุขเท่าชั่ว (นอนบริโภคทรัพย์จนสิ้นอายุ) ดี
- ก็นลงรื้อเป็นรู (ลูกเก็บทรัพย์มีรูรั่ว เก็บทรัพย์ไม่อยู่) ไม่ดี
- สาวชิงชูกันรัก (สาวแย่งชิงกันรัก) ดี
- มักป่วยไข้บ่มา (มีโรคภัยไม่ขาด) ไม่ดี
- มีของหลายเหลือที่ไว้ (มีทรัพย์สินมากมายจนไม่มีที่เก็บ) ดี

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
ไทยนิวส์	10 ก.ย. 2555	43	15318	5

เตียนนอน

โดยปกติชาวล้านนาจะไม่นิยมนอนบนเตียนนอน แต่ก็มีผู้มีฐานะดีส่วนหนึ่งสร้างเตียนนอน ดังที่ปรากฏในตำรา “แปลงของนอน” (อ่าน - แป้งจองนอน, ของ = เตียน) ว่า “...จักแปลงของนอน ทั้งขวางแลยาวหื้อเออวา ๑ เป็นตรา ปลายกำมือ ๑ นั้น ฝันดี ๓ กำมือ ได้วัวควาย เงินคำ ดี ๕ กำมือ สาวสู่แล ๑ กำมือ มีข้าวของเงินคำมากนั้กแท้แล” แปลความว่า ถ้าจะสร้างทำเตียนนอน ให้วัดความกว้างและความยาวเท่ากัน ๑ วา ของเจ้าของเตียน แล้วใช้กำมือเจ้าของเตียนวัดต่อออกไป โดยให้ได้ตามคำทำนายที่ตนประสงค์ดังนี้

ยาว ๑ วา กับอีก ๑ กำมือ ฝันดี
 ยาว ๑ วา กับอีก ๓ กำมือ จะได้เงินทอง วัวควาย
 ยาว ๑ วา กับอีก ๕ กำมือ เป็นที่ขึ้นชอบของหญิงสาว
 ยาว ๑ วา กับอีก ๗ กำมือ มีทรัพย์สิน เงินทองมากล้น

ส่วนความยาวให้นับตามลูกฟูกว่า “สะหรีมดมูก อยู่บ่สุขทุกข์ยาก คิดใจหากได้เต็มถง ถ้อยคำจงดาเกิด อยู่สุขดีล้ำเลิศเป็นใจ แม่ใจไกลทำชั่ว เจ้าหมุ่มมาหา” แปลความหมายและทำนายว่า

- สะหรีมดมูก ดี
- อยู่บ่สุขทุกข์ยาก (อยู่ไม่มีความสุขมีแต่ทุกข์ยากไร้) ไม่ดี
- คิดใจหากได้เต็มถง (นึกสิ่งใดได้สมปรารถนา) ดี
- ถ้อยคำจงดาเกิด (มักเกิดถ้อยคดีความ) ไม่ดี
- อยู่สุขดีล้ำเลิศเป็นใจ (อยู่ดีมีสุข นึกได้ตั้งใจ) ดี
- แม่ใจไกลทำชั่ว (เมียปันใจให้ชั่ว) ไม่ดี
- เจ้าหมุ่มมาหา (เพื่อนฝูงมารุมล้อม) ไม่ดี

สนั่น ธรรมธิ

สำนักส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่